

PLANINSKI VESTNIK.

Glasilo
Slovenskega planinskega
društva.

V Ljubljani.

Avgusta 1901.

L. VII., št. 8.

Po švicarskih mestih.

Spisal dr. Vl. Foerster.

(Konec.)

Lucern.

Po nekolikodnevem pohajkovanju med razkošjem planinske narave stopamo zopet v mesto. Lucern nas objame v svoje območje.

Lucern! Daleč je znano tvoje ime; v njem tiči čar, mnogo obetajoč onemu, ki te pozna le iz govorice.

Lucern je hotelsko mesto prve vrste, shajališče za širni svet, nekaj Interlaken, od katerega se loči le v tem, da je mesto. Ob Štirikantonskem jezeru leži, nad njim kraljuje Pilatus, od nasprotnega obrežja se mu laska Rigi, in naokrog jezera se družijo v veselo, zabavno družbo dolga vrsta visokih planinskih velikanov. Res, znamenita je okolica, ki obkrožuje Lucern.

V širnem polkrogu se vrste ob jezerskem obrežju hoteli-velikani, namenjeni onim bogatinom, ki se jih nemalo shaja v Lucernu. Schweizerhof in hotel National dominirata. Po teh hotelih se nazivljejo tudi obsežna nabrežja s krasnimi drevoredi, družječimi tujce v mnogobrojno mešanico ljubiteljev prirodne krasote in morda še več amaterjev socialno razvnetega shajališča. Tu najde vsakdo dosti, kar mu more prijati. Od Bodenskega jezera, od Basla, od Berna in Genfa in od Bernske gorenje strani ter iz Italije po Gothardski železnici silijo železniški tiri v Lucern, dovajajoč mestu nebroj tujcev.

Amfiteatralno se dviga mesto od jezera kvišku k višinam do obzidja, ki ga diči devet starih stolpov, ohranjujočih mestu zgodovinski značaj. Zgodovinski je tudi tipični osmokatni stolp ob iztoku divje Reusse iz jezera. Ta stolp je v davno pretekli dobi baje služil kot svetilnik (lucerna), in

po njem se baje nazivlje tudi mesto Lucern. Do stolpa drži v krivi črti črez vodo zgrajeni in s streho prekrti most „Kapellenbrücke“. Nekdaj je bil še enkrat tako dolg, a polovico so ga podrli, zasuli jezerska tla pod njim in postavili ondi sedanji Schweitzerhof.

S Schweizerhofskega nabrežja občudujemo divno lego mesta. Vid se nam ustavi ob novem centralnem kolodvoru, ki se dviga z orientalskimi svojimi zlatimi oboki ob kraju mesta impozantno nad jezerom. S svojima značilnima, rtastima zvonikoma nas vabi stara cerkev sv. Leodegarja, do katere pridemo po stopnišču. Obkroža jo pokopališče, polno zanimivih spomenikov. S svojimi bahatimi, zgovornimi napisi nas nagrobni spominki zamikajo v polpretekli čas, predočujejo nam patrijarhalsko ljubezen, ki je navdajala potomce, da so hvalili svoje dobrotnike, svoje zaslužnike, svoje matere in žene. Zanima tu spomenik, postavljen Francozom, zamrlim v Lucernu v dobi francosko-nemške vojne. Bili so to ubegli Francozi, ki so prestopili švicarsko mejo. A Švica se je izrekla za nevtralnno in jih sprejela kot jetnike, braneč jim daljno vojevanje. „Potnik, nasiplji jim cvetk, sirotam puščave“, tako pozivlje spomenik, na katerem so zapisana imena tu počivajočih Turkosov, sinov Afrike, ki jih je pozvala Francija, da so ji pomagali v krutem boju proti sovražni Nemčiji. In res pokrivajo sveže cvetke grob.

A še en krasen spomenek diči Lucern: Thorwaldsenov lucernski lev, ki ostane v svoji plemeniti velikosti najlepši spomenek Švice. Nad temnim ribnikom se dviga visoka skala sredi gozdne tišine, v skalo pa je vsekana v duplini umirajoči lev, ki ga je smrtno ranila sulica. Močno svojo šapo polaga še ob smrti v bran na grb z burbonsko lilijo. „*Helvetiorum fidei ac virtuti*“ se glasi nadpis. Spomenik ta je postavljen spominu onih 26 častnikov in približno 760 vojakov, ki so kot švicarska garda in telesna straža burbonskega Ludvika padli dne 10. avg. 1792. l. za francoske revolucije v Parizu pri obrambi tuilerij.

Spomenik, s kakršnim se ne more noben drugi kraj na svetu po-našati, hrani Lucern prav tik skale s Thorwaldsenovim levom. Ledeniški vrt — Gletschergarten — je to, razkošen muzej, ki si ga je sama narava ustanovila pred davnimi veki. Pri razkopavanju griča so l. 1872. naleteli na ledeniške mline, ledeniške kotle, ki so priča, da se je tod v ledeni dobi razprostiral ledenik. Ledeniški mlin nastane pod ledenikom ondi, kjer se izteka snežnica in pada na kamen, ki je trši od skale, na kateri leži. Kamen se pod vodo vrti in izdolbe sčasoma kotel, ki se vedno bolj širi in poglajlja. 32 takih kotlov in kotličev vidimo v lucernskem ledeniškem vrtu; največji je 8 m širok in 9½ m globok. V vsakem je zelo oblata skala, ki se je nekdanj vrtela pod tlakom padajoče snežnice. V en kotel med skalami je napeljan vodopad, ki nam živo predočuje zgoraj označeni proces. Razkošno je urejen ta prirodni muzej, z mostiči in senčnatimi poti, paviljoni in lopami zgrajen v eleganten park. Občudujemo tu omenjene že kotličje, proučujemo ogromne te skalnate plošče, ki kažejo najraznovrstnejše okamenine. Tu vidimo prelepe eksemplarje okamenelih tropskih rastlin in ogrodij. Odpira se pred nami davno minoli ledeni vek, za katerim je polagoma nastopila bogata vegetacija, prelep prirodni kras, ki diči Lucern.

Axenstrasse.

Izmed izletov v razkošno okolico, ki jih nudi Lucern, je pač v prvi vrsti priporočiti izlet na Axenstrasse, ono krasno cesto, ki vodi visoko nad Ureskim jezerom, južnim ramenom Štirikantonskega jezera, in ki družu Flüelen in Brunnen.

V Flüelen se popeljemo iz Lucerna po Gothardski železnici, kajti jutro je in imeti hočemo solnce za hrbtom, ko pokorakamo po cesti, dolgi 15 km, nazaj proti Brunnenu. Vedno hodimo nad jezerom, nizko pod nami ob jezerskem bregu zagledamo tir Gothardske železnice, ki se že bliža velikanskemu tunelu, za katerim ni več daleč v Italijo. In gledamo nad sebe v velikanske skalnate stene in vidimo na ono stran jezera, kjer se dvigajo visoke gore. Uri-Rothstock (2932 m) dominira tu nad jezersko gladino, s sneženim svojim vrhom se zrcali v modrih gladinah sanjavega jezera.

Impozantno je delo, ki so ga izvršili pri gradnji ceste, po kateri stopamo. V vrtoglave višine se vzpenjajo skalnate stene Axena, ob katerem se vije cesta. V letih 1862.—1865. sta jo dala zgraditi kantona Uri in Schwyz. Zaslovela je cesta kot eden najznamenitejših inženerskih umotvorov. Vsekana je v skalo, in globoko doli do jezera je bilo treba fundirati cestni teren. Vsak korak nam iznova dokazuje ogromni napor, ki ga je izzvala gradnja tega umetelnega občila. Cesta prodere goro na treh mestih v tunelih, izmed katerih je tisti pri Flüelenu najslikovitejši, ker ima na jezerski strani okna, skozi katera je videti tem učinkjiveje kakor med okvirom živo panoramo, ki jo ustvarja nad jezerom se vzpenjajoči Uri-Rothstock.

Razkošna ta cesta nam vzbuja spomine na one zgodovinski znamenite dogodke, ki jih obsega pripoved o Viljemu Tellu. Tu ob Ureskem jezeru je kraj, kjer se je pričelo združenje nezavisnih švicarskih združnikov. Odtod se je to združenje širilo naokrog stoletja, dokler ni ustvarilo sedanje svobodne Švice, svobodne republike v vseh njenih delih. Nedaleč od Flüelena leži Altorf, rojstni kraj Viljema Tella; sredi Axenske ceste, globoko pod njo ob jezeru, sameva Tellova kapela, ki znači kraj, kjer je odskočil Tell ob nevihti z Gesslerjeve barke na kopno; onkraj jezera se dviga med senčnimi gozdovi senožet, takozvani Rütli, na katerem se je v jutro dne 8. novembra l. 1307. zapriseglo 33 mož iz Urija, Schwyza in Unterwaldena v zvezo, ki naj osvobodi domovino tuje nadvlade. Pod Rütlijem pa se dviga sredi jezerskih voda 25 m visoka skalnata piramida, takozvani Mythenfels z napisom „Dem Sängler Tells F. Schiller die Urkantone 1859“, posvečen spominu Schillerja, ki je v svoji navdušujoči pesniški drami ovekovečil Tella.

Dospeli smo po triurni hoji v Brunnen, v tiho, poezije polno letovišče na najkrasnejšem kraju Štirikantonskega jezera. Oba Mythena, veliki (1903 m) in mali (1815 m), dvojica skalnatih, vitko se vzpenjajočih vrhov, sta v ozadju proti severu. Proti jugu, s pogledom na jezero, pa se zamaknemo v osmere kulise, ki se kopičijo ob obeh jezerskih robovih ena za drugo dalje in dalje v sanjavo, v finih niansah se izgubljajočo daljino. S krasnimi linijami doli v jezero se pogrezajočih vrhov se zaokroža prirodna scenerija, po kateri se preliva prava simfonija bary. Neizbrisen ostane vtisk, ki ga ustvarja vrhovita priroda na tem kraju Štirikantonskega jezera.

Einsiedeln.

Zapuščajoče Lucern nas spelje železnica nad severnim bregom Štirkantonskega jezera tja pod južni rob Zuškega jezera, pod Rossberg, ki nam kaže še danes sledove, po katerih je zdrčal 2. septembra l. 1806. vrh hriba navzdol v nekdanj cvetočo vas Goldau ter jo premenil v puščavo s štrlečimi skalami, med katerimi vozi dandanes železnica. Pod skalami leži zasutih 457 ljudi, žrtev usodnega onega plaza, najgrozovitejšega, kar jih pomni Švica. Med razvalinami se oglašča v zadnji dobi zopet novo življenje. Vzraslo je letovišče, vzrasla nova naselbina. Spričo Gothardske železnice je postal kraj križišče raznih tirov. Odtod vozi hribska železnica na Rigi, proti Gothardu vozi drugi tir, ostali pa proti Zürichu, k Zuškemu jezeru, v Lucern in pa v Einsiedeln.

Progo v Einsiedeln si izberemo mi; obiskati hočemo posvečeni kraj, božjo pot Marijino v Einsiedelnu. Poleg Rima in Loreta v Italiji, poleg S. Jaga de Compostella v Španiji in Mariazella na Štirkem je Einsiedeln najbolj obiskovana božja pot na svetu. Do 200.000 romarjev potuje vsako leto v Einsiedeln, in na milijone je onih vsakemu dobro znanih podobice, ki romajo iz Einsiedelna v vse dele sveta. Tu v Einsiedelnu je namreč daleč znani Benzigerjev zavod, v katerem proizvajajo 900 delavcev podobice, posvetke in paramente.

V višini 912 m leži Einsiedeln sredi planjave, obkrožene z vrhovi. Velikanski benediktinski samostan s semeniščem in licejem se dotika cerkve, zgrajene v italiskem slogu. Široko, prosto stopnišče z arkadami v polkrogu vodi do svetišča. Na prostranem prostoru pod cerkvijo je iz črnega mramorja izklesan vodnjak, na katerem stoji kip Marijin. Iz štirinajstih cevi priteka tu živ vrelec, in iz njega pijejo pobožni romarji krepilno upanje, da jim bo v blagoslov daljna pot, ki so jo napravili, hrepeneč po izveličujoči moči čudotvorne Marijine podobe.

Tik za glavnim cerkvenim vhodom stoji kapelica, ki hrani čudotvorno podobico. Kapelica je iz samega črnega mramorja; črna je tudi Marijina podoba, odičena s haljami, polnimi zlata in biserov. V devetem stoletju je darovala to podobo züriška opatinja Hildegarda grofu Meinradu. Meinrad pa ji je postavil v Einsiedelnu kapelico in položil s tem temelj sedanjemu einsiedelskemu samostanu, ki je danes najbogatejši samostan v Švici. In če vabi k sebi Švica s svojimi prirodnimi krasotami daljni svet v svoje razkošne kraje, v svoja bleščeča letovišča, privablja Einsiedeln vernike spričo neusahljive moči, ki jo ima v sebi vsaka božja pot. In kdo bi štel milijone, ki so se že zvrstili pred čudotvorno Marijino podobo? Nepoznani pridejo, nepoznani odidejo; saj ne more izkazati vsakdo svojega poklona sveti Devici na tako viden način kakor Napoleon III., ki je posvetil cerkvi prekrasen lesteneč z emajliranim napisom v zlatu, obsegajočim besede njegove matere Hortense Constance: „Želim izročiti sebe in svoje otroke varstvu svete Device“. (Je desire mettre moi et mes enfants sous la protection de la sainte vierge (la reine Hortense Constance MDCCCXVI. — Donné par Napoleon III., empreur de Francais 1865.)

Zürich.

Konec mojemu potopisu zavzemaj krasno, cvetoče mesto Zürich. V dolini med Züriškim vrhom na eni in Ütlibergom na drugi strani se amfiteatralno razteza nad jezerom prav do gozdov, obliče obrnjeno proti Alpam, ki ga iz daljine pozdravljajo. Limmat, iztok Züriškega jezera, in Sibra pretokata mesto.

Hitro je vzraslo v zadnjih letih, v nedolgi dobi 10—20 let se mu je prebivalstvo pomnožilo od 30.000 na 170.000. Zürich pa je ne le največje, ampak tudi najlepše in najživahnejše mesto v Švici. Zürich leži na križišču dveh svetovnih železniških tirov; proga iz Berlina preko St. Gotharda v Rim in proga iz Pariza preko Basla in Dunaja v Konstantinopol se križata tukaj. Tako je Zürich središče mednarodnega potništva. V starih delih ozko, je mesto v novih svojih delih široko, moderno, zdravo; povsod vzradoščajo vrtovi vid, in opravičena je hvala, da v Zürichu gradijo, nikdar pa ne zazidavajo prirodnih krasot. Vsak stavbni slog je dovoljen, le dolgočasni kosarenski slog je izključen.

Od kolodvora do jezera sega v ravni črti široka, impozantno zgrajena kolodvorska cesta, vrsta palač ob senčnatem drevoredu. Po njej se pretaka glavni promet, tujeu služi v orijentacijo, vsakemu je imponujoče središče velikomestnega vrvenja. Promenada ob jezeru slovi kot najlepša obrežnih promenad na svetu. Obzidan je jezerski zaton v eleganten arhitektonski nasip, na katerem zelenijo drevoredi in nasadi, in ponosen je venec stavb, ki se vije ob teh nasadih. Krasno gledališče tu sanja ob jezerskem bregu in pa arhitektonski odlična Tonnhale, velikanska stavba z dvema stolpoma, s svojimi linijami spominjajoča na mavrski slog, vendar pa je vseskozi moderno stilizirana. „Bela palača“ in „rdeči grad“ se ji pridružujeta. Na visoki planoti nad mestom se dviga politehnika, združena z univerzo. Odtod uživamo razgled na mesto tja doli do narodnega muzeja, zidanega v maniri srednjeveškega mogočnega gradu.

Zürich je od nekdaj slovel kot mesto duševne prostosti. Že za dobe reformacije je gostoljubno sprejemal tujce, ki jih je versko mišljenje pognalo v prognanstvo. Znanstveno in literarno ime si je pridobilo mesto zlasti v 18. stoletju, saj je slavne literate imelo med svojimi zidovi, kakor Wielanda, Klopstocka, Goetheja. Tudi v 19. stoletju je bil Zürich marsikateremu slavnemu možu bodisi po lastnem njegovem nagibu, bodisi, ker je bil politiški izgnanec, zavetišče. Med nje štejemo Rikarda Wagnerja, ki je prav v Zürichu započel zmagoslavno svoje glasbeno delovanje.

Dobro ime, ki si ga je Zürich pridobil v zgodovini vede in umetnosti, mu gre tudi, kar se tiče njegovega ugleda kot mesta, v katerem evete šolstvo. Veliko število srednjih šol za mladeniče in deklice in množina ljudskih šol v zvezi s špeciialnimi šolami in občeukoristnih zavodov za mladino, zavodov za ročna dela, strokovnih in obrtnih šol in dobredelnih naprav, kakor zavodov za slaboumne in pa društev za ferijalne kolonije, ki so se ravno v Zürichu započele, svedočijo o vnemi, ki jo posvečuje mesto vzgoji svoje mladine. Brezplačnost pouka in šolskih potrebščin za vso mladino do 15. leta je uvedena v Zürichu; obiskovanje srednjih šol je omogočeno tudi ubožnim, visoke šole pa so pristopne moškimi in ženskami. V vsem veje tu duh pedagoga Pestalozzija, ki mu je Zürich rodno mesto.

Herr Gott, deine Welt ist wunderschön,
Und in Zürich, da ist sie am schönsten!

poje narodna pesem; profesor dr. Horner, ki je prepotoval in objadral ves svet, pa piše: „Prepričal sem se še povsod na novo, da je vsega sveta najlepši del Evropa, v Evropi pa da je najsrečnejša dežela Švica, v Švici pa za izobraženca najprijetnejše bivanje v Zürichu.“

Potovanje na severno slovensko jezikovno mejo.

Opisal Fr. Orožen.

(Konec.)

Od glavnega hrbta se razprostira več stranskih panog proti dravski podolžnici. Taka panoga se vleče od Kapunskega vrha proti jugu ter oklepa vzhodni del Marenberškega polja. Druga panoga se ocepí od Velike Radovine in se vleče v južni smeri. Na tej panogi je poldrugo uro od Brezja ali Dolenje Vižinge oddaljena cerkev sv. Jurja na Remšniku, katero so Turki razdejali na svojem povratku čez Kozjak l. 1532. Med tema panogama teče Suha, ki izvira pod Kapunskim vrhom in se izliva pri Spodnji Vižingi v Dravo. Tudi med Brezjo grapo in Pubaherjevo grapo se vleče proti Dravi stranska panoga, ki meri še blizu Brezja v Djetnerju 702 m ter ima strmo južno pobočje.

Severnovzhodno od Velike Radovine je na glavnem hrbtu v Šentjurski župniji cerkev sv. Pankracija na Radovini. Ta gora je 900 m visoka in podaje izredno lep razgled. Z Brezja ob Dravi prideš lahko v treh urah do cerkvice in odtod pa v dveh urah v Ivnico ali tudi do železniške postaje „Zelena Trata“ (Wies). Radovinski greben tvori razvodje med Dravo in Muro in strmo prepada proti severu do Sekovske doline. Od Remšnika (758 m) se vleče stranska panoga od glavnega pogorja proti jugu do Gorenje Kaplje (nad 800 m), kjer je Lipnikov vrh 832 m visok. Ta panoga gre naprej južno čez Sršen (965 m), kjer se cepi v dve panogi, katerima na zahodu se nahaja še ena panoga. Tudi te panoge se znižujejo proti Dravi. Od glavnega hrbta se razprostira proti jugu tudi panoga med Ožbalskim potokom in Črmanico ali Črnico.

Na Kozjaku v ožjem pomenu je Sv. Duh na Ojstrem vrhu,* in tudi nudi razsežen razgled. Odtod se vlečeta dve panogi proti Dravi, in sicer Udmat*) in Boč ali Valec. Tu je južno od Tarčevega vrha Kolarjev vrh še 980 m visok. Južno od Žlemskih ribnikov se razprostira med Gorenjo Reko, ki prihaja od Žlemskih ribnikov, in Slemensko grapo Žalec, ki meri v najvišjem vrhu 914 m. Na glavnem hrbtu je Sv. Križ (582 m), kateremu na jugu teče potok Brestrnica, ki postaja iz združene Slemenske in Šobrške grape. V tem kraju se vleče proti Dravi Šobrška panoga.

*) Nemško ime „Osterberg“ izvajajo nekateri od staronemške boginje pomladi „Ostara“, katero so baje častili na tem vrhu. Vendar pa ni dvomiti, da je nastal „Osterberg“ iz „Oster vrh“ (Ojstri vrh).

**) Specijalni zemljevid ga imenuje „Wurmat“. Falski urbar l. 1630. imenuje to panogo „Wuedmadt“, to je Udmat.

Pri Kamnici se končuje Lucijski breg (316 m), ki prihaja od Sv. Urbana (462 m) na glavnem hrbtu.

Na Kozjaku stanujejo prebivalci povečjem po vrhovih, v dolinah in grapah pa so njih travniki in v višjih legah njive in gozdovi.

Kakor smo razvideli, je južno Kozjakovo pobočje precej strmo proti Dravski podolžnici, severno pobočje pa se po večjem delu bolj položno in polagoma spušča proti Sekovski dolini in proti Gorenji Pesnici.

Sedaj pa nekoliko o prirodninah. Prebivalci pridelujejo v nižjih krajih zlasti koruzo, više pa tudi pšenico, rž in oves. Poljedelstvo je najznatnejše ob Gorenji (arveški) Pesnici. Znatno je sadjarstvo in poleg žlahtnega sadja je tudi mnogo manj vrednega sadja, iz katerega delajo sadjevec. Tudi kostanj daje precej dobička, in v nekaterih krajih ob Kozjaku nahajaš velikanska kostanjeva drevesa. Največ dobička pa dajejo dobro zarasli gozdovi, iz katerih izvažajo mnogo lesa. Mnogo žag najdeš ob potočičih in potokih. Tako n. pr. je v arveškem sodnem okraju okoli 360 mlinov in žag, gotovo jako znatno število. Važno je tudi vinarstvo, s katerim se posebno bavijo severno od Luč, okrog Gorenje sv. Kungote in v okolici Sv. Križa. Mnogo dobivajo takozvanega šilherja, ki je sličen našemu cvičku, a tudi boljše vrste vina imajo v teh krajih. Ob jugovzhodnem vzhodu Kozjakovem raste okoli Maribora priznано izvrstno vino. V dolini gojé mnogo perutnine, katere veliko izvažajo.

Po tem opisu Kozjaka se vrnimo v Ivnico v Sekovski dolini, kamor sva prišla okoli pete ure popoldne. Ivnica (Eibiswald) je precej velik in lep trg in ima fužine, ki so prej izvažale mnogo železa in jekla. Sedaj pa hirajo te fužine navzlic temu, da je le eno uro hoda do železniške postaje Zelene Trate (Wies) na železniški progi, ki se odceplja od proge Gradec-Koeflach pri Liebochu. Ker je vozna tarifa na tej železnici predraga, ne morejo fužine z drugimi enakimi podjetji tekmovati. V Ivnici in nje okolici ni več Slovencev, a so še pred nekaj desetletji tudi v tem okraju bivali po nekod v občini Sv. Lovrencu, na Mali Radovini in še v nekaterih drugih občinah. Severno od Ivnice je Zelena Trata (Wies), zadnja železniška postaja prej omenjene železnice. Tudi v tem okolišu so še bili pred 25 leti Slovenci, kakor mi je pravil neki zdravnik, ki je tedaj bil kot dijak na graškem vseučilišču. Prišla je namreč iz tega kraja k operaciji na kliniko kmetica, ki ni umela nemški. Za tolmača med profesorjem in kmetico je bil omenjeni zdravnik.

Od Ivnice je 13 km do Arveža. Cesta pelje po takozvani Sekovi (Saggau), to je precej široka in rodovita dolina, po kateri teče Sekova, ki se izliva v Sulmo blizu Kljunja (Klein). Arvež (Arnfels) ob Gorenji Pesnici, ki izvira pod Pesničkim bregom in teče v Sekovo, je lep trg ter ima čedno in prostorno župno cerkev in okoli 600 prebivalcev. Prebivalci so malone vsi Nemci, le posli so povečjem Slovenci. Po nekaterih hišah molijo posli pri skupnih molitvah slovenski. V arveški cerkvi je še trikrat na leto slovenska propoved, in sicer v ponedeljek križevega tedna, na Veliko in Malo gospojnico. Prisostvoval sem slovenski propovedi dne 8. septembra. V moje veselje je bila prostorna cerkev precej polna vernih obmejnih Slovencev, ki so kaj pazno poslušali propovednika, kapucina iz Lipnice. Po končani božji službi pa sem videl na trgu več skupin

Slovencev, ki so se slovenski pogovarjali. Mnogo obmejnih Slovencev govori tudi precej dobro nemški. V arveškem okraju so še slovenske župnije Gorenja Kaplja in Sv. Duh na Ojstrem vrhu in kraji južno od Luč, v arveški župniji pa posamezne kmetije na Remšniku, to je ob severnem pobočju Kozjakovem. Tu sega namreč slovenska meja čez Kozjak vobče do njega severnega pobočja. K arveškemu okraju pripada tudi del župnije Sv. Ožbalta ob južnem pobočju Kozjakovem. Ker je še mnogo Slovencev v arveškem okraju, bi potrebovali pri sodišču vsaj enega slovenščini veščega uradnika; večkrat namreč prihajajo stranke, ki govore samo slovenski. Poslužujejo se pa tolmača. Za mojega bivanja v Arvežu je opravljal ta posel neki tam naseljeni hrvaški brivec. Le pri davčnem uradu imajo sedaj Slovenca davkarja. Nad trgovom se vzdiguje na slemenu „Eichberga“ arveški grad, lastnina grofa Schönborna, ki je otel stari grad razpada. V gradu je tudi majhen muzej, ki hrani nekaj znamenitosti. Arveška okolica je lepa in ti nudi dosti prilike za bližnje in daljnje izlete, kjer je skrbjeno za udobnost.

Iz Arveža smo izleteli v manjši družbi v Gorenjo Kapljo (nad 800 m) na Kozjaku, kamor je dve uri hoda. Cesta je večinoma senčnata, a precej strma do sedla; od sedla pa je še pol ure nekoliko navzdol, potem pa zopet navkreber do vasi, kjer sta dve dobri gostilnici. Cerkev sv. Katarine na Kaplji je za gorsko vas dokaj lepa, a za 1500 župljanov premajhna. V cerkvi so samo slovenski napisi razen veteranske zastave (Kriegerverein). Sedaj je župnik na Kaplji Franc Šavel, jako ljubezniv in rodoljuben Čeh. Šola je dvorazredna, in sicer je učni jezik za prvi razred slovenski, za drugi razred pa razen verouka nemški. Drugi razred je namreč prizidal nemški „Schulverein“ in dal v to svrhu 1500 gl. vospica učiteljica je bila moja učenka v Ljubljani. Družba sv. Mohorja šteje okoli 30 članov v tej župniji. Jugozahodno od Gorenje Kaplje je Podgoršnikov vrh (928 m) (spec. zemljevid ga imenuje „Pokerschnigg Kg.“) pol ure oddaljen. Tu imaš najlepši razgled na Kozjaku; vrh ni zarastel, na drugih vrhovih pa ovira drevje prosti razgled. S tega vrha vidiš Dravsko dolino, velik del Srednje Štajerske, Gradec z okolico, gorenje-štajerske planine, Malo ogrsko nižino, Medjimurje, koroško-štajersko pragerje, Pohorje, Savinske planine, Karavanke in del Julijskih planin, in sicer Mangart, Višjo goro in Hudo Polico (Montasio) in še mnogo trgov, vasi, gora in gričev v bližnji in daljni okolici. Prav zadovoljni smo se vrnili s tega izleta zopet v Arvež.

K arveškemu okraju spadajo tudi Luče (ob Gorenji Pesnici), ki so 6 km oddaljene od Arveža. Luče so trg, v katerem je slovenska propoved še vsako četrto nedeljo in ob shodih. Dve tretjini luških župljanov je še Slovencev. Občina Šlosberk (Schlossberg) ob severnem pobočju Kozjakovem je slovenska in sega proti severu blizu do Luč. Največ Slovencev je v arveškem okraju v župnijah Sv. Duha, na Kaplji, v okolici luški in nekaj tudi v arveški župniji na Kozjaku zlasti proti Lučam. Od Luč južno je slovenska župnija Sv. Duh na Ojstrem vrhu, kjer je do lani župnikoval Fr. Šegula, ki ima nevenljive zasluge za svoje bivše župljane. Težko ga bodo pogrešali, in ostane jim v najboljšem spominu. Vsled bolezni je šel v pokoj in se nastanil v Mariboru, kjer se je posvetil časnikarstvu. Na šoli pri Sv. Duhu je učni jezik slovenski. Nadučitelj je

bivši moj učitelj, in bivši moj učenec je tam učitelj. Nameravani izlet na Ojstri vrh se je izjalovil vsled deževnega vremena.

Potovala sva iz Arveža po Sekovski in Sulmski dolini v Lipnico (Leibnitz). Cesta vodi spočetka ob vznožju Eichberga mimo Sv. Ivana (St. Johann), kjer je pred nekaj leti pri belem dnevu pogorela lepa in prostorna cerkev, v Kljunje (Klein). V bližini se izliva Sekova, ki izvira v Švaberskih planinah, v Sulmo. Cesta krene potem v „Sausal“. Ob levi imaš precej visoke gore z mnogimi vinogradi, ob desni pa se menjavajo zeleni travniki z dobro zaraslimi in velikimi gozdovi. Končno sva prišla v Lipnico skozi dever med Kreuzkoglom in Sekovskim hribom, na katerem je prostorni Sekovski grad, nekdanje stolišče graških škofov. V gradu sta zvidanih nad sto rimskih spomenikov, katere so izkopali na kraju, kjer sta bili rimski mesti Solva in Mureóla. Ti mesti so uničili divji Hunci. Na rimskih razvalinah je pozneje nastal trg Lipnica. Solva je bilo z zidovi obdano in utrjeno mesto, Mureóla pa prostrano in odprto mesto. V Solvi je stoloval dalje časa rimski namestnik za Srednji Noricum. To mesto je Atila oplenil okoli l. 440 po Kr., okoli l. 500 pa si je izkopala Mura novo strugo in uničila velik del mesta. Kmalu potem pa so prišli Slovenci v ta kraj ter blizu Solve ustanovili Lipnico, ki se je dalje in bolje ohranila nego rimska Solva. Manj poročil imamo o mestu Mureoli, le pripovedka poroča več zanimivega o razdejanju tega mesta. Za preseljevanja narodov so pridrli Germani tudi na Štajersko ter oplenili med drugimi mesti tudi cvetočo Mureolo in podrli zunanje zidovje. Vendar se je notranje mesto polagoma zopet ojačilo, in rimsko prebivalstvo se je pomnožilo po nekaterih novonaseljenih Herulcih. Nekega pomladanskega jutra je prišlo več preplašenih in ranjenih pastirjev v mesto. Povedali so strašno novico, da so jih napadli, mučili in več ljudi tudi v sužnost odpeljali sovražniki, ki so bili na konjičih bliskoma pridrli mednje ter s plenom zopet tako naglo odjezdili, kakor da bi jih bila požrla zemlja. Rimski edil (namestnik) pa je dal bičati pastirje, ki so razširjevali to grozno novico.

Pred mestnim obzidjem pa je sedel slep starček z rumenolasim dečkom, ki mu je bil vodnik. Starček je živel sedaj ob miloščini drugih, nekdam pa je bil imovit posestnik in je tedaj posinovil omenjenega zapuščenega dečka. Rimski edil je dolžil starčka, da je pri nekem napadu germanskih čet izdal mesto. Umoril je njegove sinove in v sužnost prodal hčerke, starčka pa dal oslepiti. Z veseljem je slišal starček vest o napadu Huncev in iz maščevalnosti le obžaloval, da mu ni mogoče videti Huncev, katere bi blagoslavljal kot svoje maščevalce. Poslal je dečka v mesto po milodare, sam pa je stopil na cesto, da pobere denar, ki mu je padel. A v tem hipu pridirja jezdec in zakriči na starčka, da naj se takoj umakne. Starček spozna v jezdecu edilov glas ter ga prosi potrpljenja. Ko pa edil še bolj surovo postopa zoper starčka, prekolne starček edila in zaželi njemu in Rimljanom, da bi jih uničili najkrutejši sovražniki. Edil izpodbode konja, ki s svojimi kopiti potepta starčka.

Ko je deček prišel iz mesta, je že umiral starček in govoril še zadnje besede: „Večno prokletstvo edilu“. Zmračilo se je, in deček je dolgo sedel poleg mrtvega trupla svojega rednika. V temni noči zapazi deček, kako se mu bližajo izprva posamezni ostudni in oboroženi ljudje, pozneje

pa večje tolpe, katere so z znamenji pokazale dečku, da jih naj popelje v mesto. Sedaj se loti nedolžnega dečka maščevalna misel ter se spomni nesrečnega starčka in reče napol glasno: „Blagoslovil bi slepi starček goste, ki niso všeč edilu“. Pomigne tujcem ter jim pokaže mesto na zidovju, kjer je bilo najlože priti v mesto. Hunci uderejo v mesto, in njih vodja molče zasadi bodalo dečku v prsi. Hunci so požgali mesto, prebivalce pa pomorili. Mureóla je bila uničena.

Nekoliko časa po tem dogodku so se priselili v te kraje Slovenci ter si zgradili iz ostalih stebrov in spomenikov stolp, ki je še stal pred nekaj desetletji.

Dospela sva s sopotnikom do železniške postaje v Lipnici, in tako sem dovršil svoje potovanje. O prvi priliki pa prepotujem še ostale kraje obmejnih štajerskih Slovencev. Brzovlak je naju odpeljal iz Lipnice skozi vinorodne Slovenske gorice in Maribor nazaj proti domu.

Društvene vesti.

Gd. Anton Klein, naš večletni član in lastnik znane tiskarne v Ljubljani, je umrl dne 19. t. m. po kratki, a mučni bolezni v 72. letu svoje dobe. Vrli pokojnik je bil jako delaven in nesebičen rodoljub, neustrašen zastopnik narodnogospodarskih interesov slovenskih kot deželni poslanec, kot podpredsednik trgovske in obrtniške zbornice in kot odbornik drugih naših korporacij. Časten spomin vrlému možu!

Darila. Osrednjemu društvu: Visoki deželni zbor kranjski 1000 K, g. Konrad Schumi 1·10 K, g. Jos. Hauptman 1 K; slavna Slovenska Matica v Ljubljani zbirko leposlovnih knjig za planinske kočé. Srčna hvala vsem!

Novi člani.

Osrednjega društva:

- Gosp. Stor Stanko, dijak v Ljubljani (ustanovnik).
 „ dr. Krek Gojmir, c. kr. sod. pristav v Ljubljani.
 „ dr. Šlajmer E., zdravnik itd. v Ljubljani.
 „ Kalister Ivan, zasebnik v Ljubljani.
 „ Poklukar Josip, hišni posestnik in lastnik tiskarne v Ljubljani.
 „ Kapler Ivan, prejemnik mest. užitn. zakupa v Ljubljani.
 „ Zinauer Makso, zastopnik pivovarne Reininghaus v Šiški.

Kranjske podružnice:

- Gosp. Verdir Josip v Kokri pri Kranju.

Radovljiške podružnice:

- Gosp. Globočnik Josip, posestnik v Podkorenu pri Kranjski gori.
 „ Jereb Ivan, c. kr. davčni kontrolor v Kranjski gori.

Soške podružnice:

- Gosp. Zajec A., trgovec z železnino v Gorici.
 „ Sivec Ivan, posestnik na Krnu.

Ziljske podružnice:

- Gosp. Auer Juri, posestnik v Begunjah.
 „ Šturm Valentin v Poljčah pri Begunjah.
 „ Šmuc Josip, asistent c. kr. državne železnice v Beljaku.

S cesarsko mašo na Kredarici so tudi letos slovenski turisti slavili Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. rojstni dan. Sveto opravilo je opravil č. g. vojaški kurat I. Ambrož, za kar mu izrekamo prisrčno zahvalo.

Izlet na Triglav priredi med 26. in 30. t. m. Kranjska podružnica. Z ozirom na vreme se dan odhoda še določi.

Dijaki so dobivali od „Slov. plan. društva“ izkaznice, s katerimi so bili v društvenih kočah oproščeni plačila za prenočišče. Društvu pa je došlo iz raznih krajev od čuvajev in turistov mnogo pritožb, da se dijaki grdo vedejo v kočah, plačujočim turistom delajo ovire, kvarijo opravilo, kočje zapuščajo nesnažne i. t. d.

Osrednji odbor je vsled tega sklenil, da letos nobenemu dijaku več ne da izkaznice, za bodoče pa bode obravnaval, kako se bo postopalo. Poskrbel bode tudi, da dotične kvarljivce poizve in proti njim ukrene potrebne korake.

Otvoritev Tomčeve kočje na Begunjsčici in ž njo združeni izlet Radovljiške podružnice na Begunjsčico ter popoldanski koncert slavnega Blejskega pevskega društva, vse se je obneslo vrlo lepo in ob obilni udeležbi. Največ je pripomoglo pač izredno krasno vreme in srečno izbrani čas konec julija, ko je Begunjsčica vsa v cvetju in si je vsak izletnik brez truda ubral šopek najbolj priljubljenih planinskih cvetic: murk in pečnic.

Že na predvečer se je zbralo lepo število domačih in ljubljanskih članov na planini, drugo jutro pa se nas je nabralo pred otvoritvijo dokaj nad sto članov in prijateljev in tudi častno število prijateljic našega društva. Otvoril je kočjo načelnik Radovljiške podružnice, poudarjaje napredek slovenske turisticke vobče, zlasti pa v Triglavskem pogorju in v Savinskih planinah. Dalje je pozdravil vse navzočne, imenoma zastopnike osrednjega odbora, zastopnika Češke podružnice g. prof. Prusika, zastopnika Ziljske podružnice g. prof. Apiha in g. Knafeljca in Planinskega Sokoliča, in poudaril, da so si zaslug za kočjo pridobili poleg darovateljice gospe Soukupove, hčere pokojnega poljskega rojaka Blaža Tomca, še gg.: nadučitelj Zavrl v Begunjah kot odbornik in gospodar kočje, Luka Grile in župan Jane, ki sta društvo opozorila na ugodni trenotek za pridobitev kočje, veleposestnik Šturm, ki je skrbel za prilastitev, in g. podžupan Sodja. Gospod dr. Tomišek je odzdravil v imenu osrednjega odbora. Nadalje so govorili g. Zavrl v imenu občine, g. prof. Prusik v imenu Češke podružnice in g. dr. Gruden, ki je kočjo tudi blagoslovil. Dična Savinska podružnica je udeležence brzojavno pozdravila. Begunjski pevski zbor je zapel tri lepe, slavnosti primerne zборе, ki so znatno pripomogli v povzdigo veselice. Še nekaj trenotkov v improvizirani planinski restavraciji, in odriniti je bilo treba v dolino, na senčnati vrt g. Avsenika v Begunjah h kosilu, pri katerem smo bili izvrstno postreženi. Vmes je svirala radovljiška godba na lok.

Slovensko planinsko društvo ima prav mnogo članov in prijateljev, ki sicer niso hribolazci, a iz požrtvovalnosti za dobro in lepo domačo stvar radi podpirajo slovensko turistiko. Vsi ti in kar je bližnjih letoviščnikov, zlasti pa blejski Čehi so se zbrali na sprejem hribolazcev z

Begunjščice na vrtu g. Šturma, kjer je iz prijaznosti do Radovljiške podružnice priredilo slavno Blejsko pevsko društvo pod osebnim vodstvom g. nadučitelja Rusa svoj koncert. Že vest sama, da priredi Blejski pevski zbor, ki slovi po svoji izbornosti in bi lahko nastopil v vsakem večjem mestu, je privabila veliko število udeležencev, tako da je bil ob določeni uri prostrani vrt že prenapolnjen. Bodi na tem mestu g. nadučitelju Rusu in njegovemu zboru v imenu društva izrečena najsrčnejša zahvala. A tudi vsem drugim, ki so na ta ali oni način pripomogli, da je vsa veselica tako lepo uspela, bodi naša najtoplejša zahvala. Na svidenje ob letu na bližnjih vrhah!

Slavnostna otvoritev koč na Krnu (2246 m). V ponedeljek, dne 5. avgusta, je bil praznik Soške podružnice Slov. plan. društva, praznik otvoritve njene prve koč. Govorili smo že o pomenu koč in pozdravili to delo Soške podružnice v zadnji številki našega Vestnika. Otvorjena je nam s koč goriška stran Julijskih planin, in kdor se hoče napajati z divnim pogledom na mogočno to skupino, kdor hoče občudovati prelepo to gorovje v njega celoti, pojde na Krn, ker se mu le s Krna nudi obsežen, naravnost idealen vid na pogorje Triglava, Mangarta, Jalovec, Razora. Opozarjamo tu na spis prof. Franca Orožna, ki ga je podal o Krnu in njega razgledu v Planinskem Vestniku l. 1899., v številkah 4. do 6.

Lep, jasen, solnčen je bil dan, ki je zbral slovenske planince na Krnu ob novi koči. Prišlo je do 150 planincev kumovat koči ob nje slavju, in bila je med njimi dobra tretjina narodnega ženstva. Prihitei so sem iz Kranjske in pred vsem iz Goriške, pa tudi iz Korotana in iz daljnje Češke. Osrednji odbor Slov. plan. društva je prišel sem po znameniti poti od Bohinjskega jezera, čez Komno in planino Govnač preko Bogatina v smeri čez planini Duplje in Polje ob jezeru pod Krnom. Kobarid in Tolmin, Gorica in Bole so poslali vse svoje planince, iz Korotana je došel zastopnik Ziljske podružnice, s Češkega pa petorica bratov in sester čeških pod vodstvom načelnika Češke podružnice, g. prof. dr. Chodounskega. Ko tabor brezskrbnih sinov planin je bilo videti vse te radostno razvnete svate, razvrščujoče se v slikovite skupine po skalovitem obližju koč.

V višini 2005 m je zgrajena koč. V sedlu med vrhom Krna in skalovjem sosednjega Pohovca je postavljena v varno zavetje, od katerega se odpira na severno stran pogled v triglavske višine, na južno stran pa v zeleno Posočje in na dobro vidno Adrijansko morje konec obzorja. Na podzidku se dviga lesena zgradba, obsegajoča v pritličju veliko sobo z ležišči za 10 oseb, s hišno opravo in z ognjiščem. V podstrešju je za 20 oseb senenih ležišč.

Od koč je le pičle $\frac{3}{4}$ ure hoda na vrh Krna (2246 m), in vodi nanj pot čez sočne planine, polne bujnega planinskega cvetja, med katerim ne manjka niti ne pečnic, ponosa vsakega turista. V strme prepade zre toč oko, kajti razsekan je vrh Krna v impozantne pečine, ki segajo doli v planino Polje, odkoder se blešči temnozeleno Krnsko jezero ko diven smaragd, učvrščen v beloto obdajajočega ga skalovja.

Slavnostni dan so oznanjali v predvečer Goričanom strelji iz topičev in pa rakete z vrha Krna. Dopoldne, dne 5. avgusta, pa se je opravila imenitna slavnost. Pozdravil je župan tolminski, sedanji načelnik Soške

podružnice, g. Anton Devetak zbrane planince in očrtal na kratko pomen dneva. V imenu osrednjega odbora Slov. plan. društva je izpregovoril nato društveni podnačelnik g. dr. Vladimir Foerster. Ocenil je delovanje Soške podružnice in spomnil se z zahvalo tistih, ki so se odlikovali v korist stavbe, to je ustanovitelja in prvega načelnika Soške podružnice g. dr. Trillerja, sedanjega načelnika g. Devetaka, bivšega odbornika davčnega višjega nadzornika g. Marušiča in pa duše vsega podjetja, g. tajnika Ivančiča. Potem je govoril g. Andrej Gabršček v proslavo preljubih gostov, zastopnikov češkega naroda, pred vsem njih voditelja g. prof. dr. Chodounskega. Le-ta se je s solznimi očmi zahvalil za neprisiljeno, vroče vzkipelo manifestacijo, ki so jo priredili navzočni planinci konec Gabrščekovega govora njemu in njegovim tovarišem. Sledilo je ginljivo blagoslovljenje koče, ki ga je opravil preč. gosp. kaplan Seljak iz Tolmina. Zahvalil ga je za to opravilo podružnični tajnik g. Ivančič, ki je nato v daljšem govoru proslavljal delovanje g. dr. Karla Trillerja, bivšega načelnika Soške podružnice, poudarjajoč njega zasluge za ustanovitev in podkrepljenje podružnice in njega trud, ki ga je imel za ureničenje misli o gradnji danes otvorene koče. Proglasil je konec govora sklep podružničnega odbora, da se bo zaslužnemu dr. Trillerju v čast imenovala koča Trillerjeva koča. Glasno je odobrilo občinstvo ta sklep in aklamiralo dr. Trillerju, ki se je nato prav gorko zahvalil za izkazano mu čast ter se pri tem spominjal onih let, ki jih je prebil na Goriškem, češ, da jih šteje med svoja najlepša leta.

Končano je bilo s tem slavlje, a zabava se je le še pristrčneje razvila ob koči. Bila je to prava ljudska veselica ob petju in harmoniki.

Planinsko kočo na Zahomski planini je na svoje stroške postavil g. Milonik-Koren iz Zahomeca, predsednikov namestnik naše Ziljske podružnice. Koča, ki je namenjena letoviščnikom in turistom, je z vsem preskrbljena, ima štiri sobe, v vsaki sobi dve postelji, ter kuhinjo in jedilnico. Ena soba je odločena članom našega društva; le-ti plačajo za prenočišče samo 40 h. Do koče se pride od postaje v Žabnici v dveh urah in iz Ziljske Bistrice v treh urah, od koče pa na goro Ostrnik (2035 m) v eni uri. Na tej gori raste vse polno dišečih murk, in ž nje je ravno tako lep in obširen razgled kakor z Dobrača.

Dne 15. t. m. je bila slavnostna otvoritev te nove koče. Pred otvoritvijo je maševal preč. o. Dionizij Spitzer, naš član, v šatoru na vzvišenem kraju nad kočo ob navzočnosti 150 oseb, potem pa blagoslovil kočo. Domači pevci in pevke v ziljski noši so peli, a topiči so pokali, da so se planine tresle. Prelepe slavnosti se je udeležilo tudi naše društvo po svojem odposlancu. Vrlemu g. Miloniku izrekamo najpristrčnejšo zahvalo za naklonjenost našemu društvu ter mu želimo veliko sreče.

Promet v naših kočah je letos prav živahen. V Triglavski koči je bilo do 22. avgusta že nad 190 turistov. Vsi hvalijo novega oskrbnika Arha z ženo, da sta postrežljiva, snažna in spretna. Največ turistov se je vrnilo dosedaj s Kredarice preko Velega polja v Bohinj. Ta partija pa je tudi istinito najlepša varijanta, pelje te preko štirih planin in lepe, bujnoevetoče gore Tolstec. V Vodnikovi koči na Velem polju, ki jo oskrbuje letos Pekovec, je bilo že prvi teden avgusta več obisko-

valcev nego prejšnja leta vso sezono. Za daljše bivanje v gorah to kočo najbolj priporočamo. V Aljaževi koči v Vratih je bilo prvo polovico t. m. nad 40 turistov. V Orožnovi koči na Črni prsti, ki je tudi letos prvič oskrbovana, je bilo takoj v začetku nepričakovano veliko hribolazcev. Oskrbnik je prav priden in poceni. Do dne 15. avgusta je bilo že 56 turistov v koči. Tomčevo kočo na Begunjščici je posetilo po otvoritvi 43 hribolazcev.

Priznanje. Prejeli smo iz Trsta razglednico z dne 3. t. m. s sledečo vsebino: „Loeblicher Sloven. Alpenverein in Laibach. Die Unterzeichneten unternahmen am 27.—29. Juli d. J. unter Führung des Bergführers Schmerz aus Mojstrana eine Besteigung des Triglav durch das Vratathal direct zum Triglav-Schutzhaus. Die Bewirtung daselbst war so vorzüglich, dass wir nicht umhin können, dem leitenden sloven. Vereine unseren verbindlichsten Dank auszusprechen. Ebenso kann der Verein stolz auf den Führer Schmerz sein, der uns sicher via Kugysteig, 7 Triglav-Seen nach Wochein geleitete. Kräftiges Berg-Heil! Bruno Brückner. Straper. Erlauer. Otto Lamprecht.“

Českíh kolesarjev izlet v naše kraje je v kljub neugodnemu vremenu uspel jako lepo. Obširno poročilo prihodnjič.

Nesreča na Črni prsti. Prof. K. Odörfer iz Požuna, ki je obhodil že mnogo visokih gora ter je bil jako spreten in previden turist, je dne 12. t. m., ko je trgal pečnice pod vrhom Črne prsti na tolminski strani, omahnil ter padel v 300 m globok prepad, kjer je takoj obležal mrtev. O tej nesreči več prihodnjič.

Izletnikom v Savinske planine na Štajerskem priporočamo gostilnice naših članov, in sicer:

v Rečici na Paki gostilnico na pošti (g. Jože Kranje); — v Mozirju gostilnico na pošti (g. Anton Goričar) in hôtel Tribučev (g. Srečko Tribuč); — na Ljubnem gostilnice g. Fr. Ks. Pětka, g. Al. Klemenška, pd. Režala, in g. Janeza Ermenca, pd. Ledeničarja; — v Lučah gostilnici pri Raduhi (g. Norbert Zanier) in pri Mežnarici (Ana Planinšek); — v Solčavi gostilnici g. Antona Herleta, pd. Vitežiča, in g. Kristijana Grmela, pd. Šturma. Postrežba je povsod izvrstna. Povsod se dobe tudi sobe. Turisti, podpirajmo v prvi vrsti le naše člane!

Cene vozovom iz Kranja na Jezersko. Enovprežni voz: do Povšnarja 6 K, do Fuchsa 8 K, do Kanonirja 10 K, do Jezerskega 12 K. — Dvovprežni voz: do Povšnarja 10 K, do Fuchsa 14 K, do Kanonirja 16 K, do Jezerskega 20 K. Veliki družbinski voz (za 8—10 oseb) stane do Jezerskega 24 K.

Vozove preskrbuje „Kranjska podružnica“ Slov. plan. društva, oziroma njen tajnik g. Fran Ks. Sajovic v Kranju.

Izletnike na Jezersko, oziroma k Česki koči opozarjamo tudi, da vozi pošta iz Kranja zjutraj ob 5·30 (prostora za 3 osebe), omnibus (prostora za 8—9 oseb) pa popoldne ob 1·30. Pošta vozi do Kokre, odkoder je do Jezerskega dve uri hoda, omnibus pa do Leskovca, odkoder je še 1½ ure hoda do Jezerskega. Voznina znaša 1·60 K.

Pravo naravno „**Joštarsko**“ sadno žganje, kakor hruševce, slivovec itd., posebno za turiste prikladno, prodaja samo

L. Benedik v Ljubljani
na Dolenjski cesti.

Pošilja po povzetju zaboječke s 3 litri (5 kg) in s 6 litri (10 kg) vsebine.

Brata Eberla,

*pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice
v Ljubljani, v Frančiškanskih ulicah št. 4,*

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela.
Delo realno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

Josip Maček

na Mestnem trgu v Ljubljani

priporoča svojo zalogo mnogovrstnih domačih in tujih žganih pijač, kakor: pristen brinovec, slivovko in tropinovec, I. vrste francoski in ogrski konjak, rum in mnogovrstne druge likerje po **nizki ceni**.

FOTOGRAFIJA

je nedvomno najlepša in najkratkočasnejša zabava!

Fotografski aparati

in sploh vsi drugi v fotografsko stroko spadajoči predmeti za amaterje in za strokovnjake so vedno v največji zalogi na razpolago.

Pouk v fotografiranju za novince preskrbim sam in brezplačno.

Ceniki so vedno brezplačno na razpolago.

Dalje priporočam svojo tovarniško zalogo papirja ter pisalnih in risalnih potrebščin.

JOS. PETRIČ,

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 4.

J. Lozar

na Mestnem trgu št. 7.

priporoča svojo **bogato zalogo turistovskih srajc, turistovskih, kolesarskih in lovskih dokolenic, lovskih volnenih jopičev, zimskih in letnih nogavic, zavratnic itd. Fino moško perilo in spodnja obleka.**

Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Marija Plehan,

svečarica in lectarica v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 63

priporoča svojo **veliko zalogo sveč** ter mnogovrstnega **medenega blaga** in **slasčic**.

Kupuje med v panjih in vosek.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ivan Soklič

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo veliko zalogo **klobukov**, posebno **lodnastih** za hribolazce in lovce iz tvornice Jos. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvornih založnikov.

Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Karla Kavčeka nasl.

Schneider & Verovšek

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16,

priporočata svojo veliko zalogo **planinske oprave**: krampeže, svetiljke, cepine, dereze itd., potem **raznovrstno železnino** za stavbe, kuhinjsko orodje, najboljše orodje za rokodelce in vse vrste poljedelskih strojev.

Franc Čuden,

urar v Ljubljani na Mestnem trgu,

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilnikov. Vsi izdelki so priznani izvrstni in po ceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro.

☛ Cenovniki na zahtevanje brezplačno. ☛

GRIČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah št. 9,

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavratnice. Zlasti opozarjata na nepremočna **lodnasta** oblačila in najnovejše plašče za turiste. Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju. Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastonj. — Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Engelbert Franchetti,

brivec v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3.,

priporoča slav. p. n. občinstvu svojo novo in elegantno urejeno **brivnico**.

Za dobro in točno postrežbo je najbolje preskrbljeno.

Firme na steklo in vsakovrstne druge **napise**, izvirne diplome in vsakovrstna **kaligrafska in litografska dela**

izdeluje umetniško in ceno

Vinko Novak,

umetni slikar in litograf na Mestnem trgu št. 10 v Ljubljani.

J. Bonač

v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah št. 5, nasproti nove pošte,

priporočam vljudno svojo trgovino s papirjem in s pisalnimi potrebščinami. Vzorce papirja pošiljam na ogled. V svoji **knjigoveznic**i izdelujem vezi preproste in najfinejše.

Prevzemljem izdelovanje vsakovrstnih razglednic po fotografijah. Imam veliko zalogo vedno najnovejših **razglednic**.

Edina zaloga svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda.

Tvornica **kartonaže** z električno silo. Po naročilu izdelujem raznovrstne škatle. Prekupnikom **velik popust**.